

Tilburg University

Taboe dat rust op zelfmoord verdwijnt niet snel

Oei, T.I.

Published in:
Brabants Dagblad

Publication date:
2010

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Oei, T. I. (2010). Taboe dat rust op zelfmoord verdwijnt niet snel. *Brabants Dagblad*, 1.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Taboe dat rust op zelfmoord verdwijnt niet snel

T.I. Oei

De Nederlandse Levent Salim Bergkotte, geboren in Istanbul zou recent de 37-jarige piloot Alastair Whewell van het sportvliegtuigje waarin hij zat, hebben vermoord en daarna de motor hebben afgezet.

Het toestel stortte neer. De Argentijnse politie denkt aan moord omdat in het gecrashte vliegtuig een bebloed mes is gevonden. Ook zat de contactsleutel niet meer in het slot. Op de hotelkamer van de Nederlander is een afscheidsbrief aan zijn vrouw gevonden. De Nederlander, die een vliegbrevet had, wilde aanvankelijk zelf een vliegtuig huren. Toen dat niet lukte, regelde hij een toestel met piloot.

Sinds Freud begin vorige eeuw 'Trauer und Melancholie' het licht deed zien, hebben psychiaters en psychologen zich vaak afgevraagd wat aan het verschijnsel zelfmoord ten grondslag ligt. Maar ook is het duidelijk geworden dat de publieke opinie het begrip 'zelfmoord' toch maar moeilijk kan hanteren. In de media verschijnen regelmatig eufemismen voor het bedoelde verschijnsel. Er wordt niet direct aan gerefereerd. Er wordt dan gesproken van een tragische of dramatische samenloop van omstandigheden. Ook in doodsadvertenties pleegt men het gebruik van het woord 'zelfmoord' te omzeilen. Een weloverwogen suicide, zoals van modeontwerper Alexander McQueen kortgeleden in Londen, schokte de ganse modewereld. Zo'n pijlsnel aan de top van het modefirmament verschenen ster kon zoiets toch niet hebben gedaan? Hij had nota bene alvorens zich te verhangen, veel harddrugs tot zich genomen, ervan uitgaande derhalve dat er geen weg terug meer was. Zelfmoord heeft altijd een morbide connotatie, vooral wanneer de vraag rijst hoe je dat doet. Jeroen Brouwers heeft een diepgaande studie gedaan over het verschijnsel zelfmoord in de literatuur. Hij kon de meest bizarre aanleidingen vinden voor schrijvers die zich het leven benamen. Er was volgens hem altijd een reden. Was het bij Thomas Chatterton de hang naar roem, in het besef een miskend genie te zijn, voor Stefan Zweig leek de nazi-triomf voor hem en zijn vrouw als gevluchte joden de doorslag te geven.

Agressie gericht op de eigen persoon is doorgaans de reden voor een keten van zelfdestructieve neigingen. Maar het taboe van de samenleving op zo'n daad verklaart misschien waarom er al eeuwenlang met zoveel omzichtigheid mee wordt omgegaan. Het taboe op daden waarbij men zichzelf wat aandoet en die op zichzelf gezien de rechtsorde kunnen schokken maar strafrechtelijk gezien geen enkele delictsomschrijving opleveren, sorteert zoveel uiteenlopende effecten. Automutilatie is vaak de reden waarom borderlinepatiënten zoveel afschuw opwekken en al of niet aanvaarde aandacht van de omgeving trekken. Zelfmoord is wel niet strafbaar, maar de gedachte eraan en de daad zelf schokken de naaste familie en nabestaanden des te meer.

In de Middeleeuwen waren de twee grootste doodzonden, het plegen van zelfmoord en het woekeren met geld. De Kerk als civiel machtsinstituut verbond een dergelijk vergrijp met de meest helse straffen in het hiernamaals. Gelukkig bood het vagevuur nog de kans op hemelse beloning ook voor deze plegers, mits zij vlak voor hun dood berouw hadden en liefst de daad

opbiechtten.

In het huidige tijdsgewricht is een dergelijke beweging aan de gang om dit soort 'vergrijpen' verder te reguleren. De moderne woekeraars zijn speculanten, bonussenjagers, oplichters in grote bedrijven. En het recht zal ook in dit opzicht toch maatschappelijke veranderingen moeten weerspiegelen. Het recht op euthanasie bijvoorbeeld, maar ook het strafbaar stellen van ongelimiteerd winstbejag. Interessant is te weten in hoeverre de agressie in plaats van op zichzelf, zich misschien eens tegen de bankmensen richt. Zal de pleger van een daad van agressie tegen diens 'belegger' zich op de één of andere psychische toestand kunnen beroepen? Het strafrecht kent al het delict van handelen met voorkennis. Wellicht volgen er meer aanpassingen. Het taboe echter op wat de samenleving van dit soort handelingen vindt, zal helaas niet zo gauw verdwijnen: tobben is iets dat mensen maar moeilijk kunnen laten.